

RAPORT ROCZNY

RAPORT ROCZNY 2022

RAPORT Z DZIAŁALNOŚCI POLSKIEGO KOMITETU NORMALIZACYJNEGO

SPIS TREŚCI

List Prezesa PKN	5
List Przewodniczącego Rady Normalizacyjnej	6
Cel, wizja, misja oraz działalność PKN	7
Normalizacja w sektorach	11
Nagrody PKN	21
Edukacja normalizacyjna	25
Relacje zewnętrzne	29
Produkty i usługi PKN	37
Finanse	41

Szanowni Państwo!

Normalizacja funkcjonuje w coraz bardziej konkurencyjnym środowisku, w którym ścierają się grupy różnych interesów. Działaniom normalizacyjnym na poziomie europejskim przyświeca idea dbania o konkurencyjność Europy, jej suwerenność technologiczną i ochronę wartości UE w zakresie polityki społecznej i ochrony środowiska. Te poglądy podziela również Komisja Europejska, która na początku 2022 roku opublikowała Strategię UE w zakresie normalizacji. Ustalono w niej priorytety podejmowanych działań w normalizacji oraz zaproponowano nowe rozwiązania w tym obszarze. A zmiany w systemie normalizacji europejskiej wpływają bezpośrednio na działalność PKN.

W 2022 roku przeprowadzona została reorganizacja Pionu Normalizacji, która przyczyniła się do usprawnienia działań związanych z realizacją zadań z zakresu budowania spójnego systemu opracowania norm i innych dokumentów normalizacyjnych. Wpłynęła również na jego digitalizację, co w perspektywie pozwoli osiągnąć wymierne efekty w dziedzinie normalizacji. W ten sposób nasze funkcjonowanie jest dostosowane do rozwijających się nieprzerwanie technologii informacyjno-komunikacyjnych. Wprowadzono wiele rozwiązań w zarządzaniu organizacją Organów Technicznych, które mają na celu przyspieszenie i uproszczenie procedur oraz świadczenie wysokiej jakości usług w zakresie normalizacji. Kontynuowano prace nad wprowadzeniem systemu TRADOS, który służy do automatycznego tłumaczenia norm. TRADOS nie tylko będzie tłumaczył normy na język polski, ale będzie też dokonywał wieloetapowej weryfikacji tekstu, co jest niezwykle ważną kwestią, mającą wpływ na jakość i zrozumiałość dokumentów normalizacyjnych.

Kolejnym ważnym wyzwaniem, przed którym stoi PKN, jest modernizacja i rozwój infrastruktury informatycznej, umożliwiającej m.in. dostosowanie naszych systemów IT do rozwiązań wdrażanych przez europejskie i międzynarodowe organizacje normalizacyjne. Ubiegły rok minął pod znakiem prac nad projektem Portalu Obsługi Klienta, który zintegruje obecne systemy wraz z rozbudową o nowe funkcjonalności, a w przyszłości umożliwi rozwój usług dostępowych dostosowanych do potrzeb i oczekiwań interesariuszy.

Na koniec mojej wypowiedzi chciałabym serdecznie podziękować za zaufanie, jakim zostałam obdarzona przy powołaniu mnie na stanowisko Prezesa PKN w czerwcu 2022 r. oraz za wsparcie, którego udzielił mi mój poprzednik – dr inż. Tomasz Schweitzer.

Jak widać, jesteśmy w środku wielu zmian, ale jestem przekonana, że wraz ze świetnymi pracownikami PKN osiągniemy zakładany efekt. Tego Państwu i sobie życzę.

Ewa Zielińska

Prezes Polskiego Komitetu Normalizacyjnego

Szanowni Państwo!

Ubiegły rok trudno uznać za dobry z powodu wojny przeciwko Ukrainie i konsekwencjom z tym związanym. Taki konflikt nigdy nie powinien być się powtórzyć w Europie, po okropieństwach pierwszej połowy ubiegłego wieku. A jednak do tego doszło. Ta wojna niesie ze sobą ogromne niebezpieczeństwo. Podważa dorobek ludzkości, zagraża przyszłości Europy i całego świata. W tym smutnym wojennym kontekście należy pamiętać, że praca Polskiego Komitetu Normalizacyjnego, tak samo jak cała międzynarodowa współpraca normalizacyjna, jest w gruncie rzeczy działalnością na rzecz pokoju i porozumienia. To bardzo krzepiące.

Porzucając smutny kontekst światowy i przechodząc do spraw PKN, przede wszystkim muszę podkreślić, że w 2022 roku nastąpiła zmiana na stanowisku prezesa. W tym miejscu chciałbym bardzo serdecznie pogratulować Pani Ewie Zielińskiej – od czerwca nowej Prezes PKN – i życzyć Jej powodzenia oraz wielu sukcesów w nadchodzących i, obawiam się, trudnych czasach. Jednocześnie chcę też podziękować Panu doktorowi Tomaszowi Schweitzerowi za wiele lat znakomitej pracy na rzecz Polskiego Komitetu Normalizacyjnego i polskiej normalizacji.

Rada Normalizacyjna, której mam zaszczyt przewodniczyć, w 2022 roku też miała swoje osiągnięcia. Przyjęliśmy nową uchwałę w sprawie zadań priorytetowych w zakresie prac normalizacyjnych na lata 2023–2026 (poprzednia wygasła). Istnieje cały szereg zadań spoczywających na PKN w związku z faktem, że jest członkiem europejskich i międzynarodowych organizacji normalizacyjnych. Najważniejsze z nich to zapewnienie spójności polskiego systemu normalizacji z systemem normalizacji europejskiej i światowej, a także realizacja zadań uzgodnionych w umowach międzynarodowych, w tym przede wszystkim tłumaczenie na język polski europejskich norm zharmonizowanych.

Ponadto, na wniosek Polskiego Towarzystwa Informatycznego powołano do życia nowy Komitet Techniczny. Od marca KT 337 ds. Kompetencji ICT przejął współpracę z CEN/TC 428, ICT Professionalism and Digital Competences. Nowy KT zajmuje się normalizacją terminologii dotyczącej kompetencji cyfrowych niezbędnych przy wykorzystaniu technologii informacyjnych i komunikacyjnych.

To wszystko, o czym tu wspominałem, i znacznie więcej, to wynik sumiennej codziennej pracy wszystkich pracowników PKN. Dzień po dniu i krok po kroku tworzy Państwo renomę tej znakomitej i zasłużonej polskiej instytucji i budujecie jej przyszłość. Za tę wytrwałą solidną pracę chciałbym w tym miejscu podziękować całej załodze PKN. Na razie udało się osiągnąć tyle, ile jest. A już za rok będziemy mieli stulecie istnienia.

Prof. zw. dr hab. inż. Stanisław Tkaczyk
Przewodniczący Rady Normalizacyjnej przy PKN

Cel, wizja, misja oraz działalność PKN

WIZJA

PKN nowoczesną jednostką normalizacyjną, powszechnie rozpoznawalną w Polsce i na świecie, niezależną i otwartą na potrzeby rynku, świadcząca usługi wysokiej jakości.

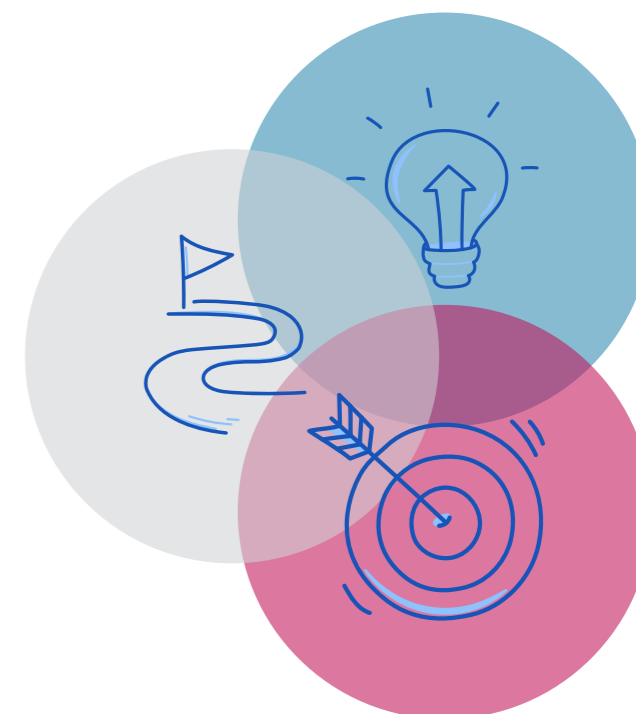
MISJA

Sprawne organizowanie działalności normalizacyjnej zgodnie z rozwiązaniami europejskimi i międzynarodowymi, wypracowanymi przy aktywnym współdziałaniu zainteresowanych środowisk i stron, prowadzące do popularyzacji stosowania norm i innych dokumentów normalizacyjnych, w celu:

- ▶ wzmocnienia konkurencyjności polskich producentów i usługodawców;
- ▶ ułatwienia wymiany handlowej;
- ▶ zapewnienia jakości i niezawodności wyrobów i usług.

CELE

- ▶ zapewnienie sprawnej organizacji prac normalizacyjnych oraz świadczenie wysokiej jakości usług w zakresie normalizacji;
- ▶ wzrost aktywnego uczestnictwa w działalności międzynarodowych i regionalnych organizacji normalizacyjnych;
- ▶ rozwój infrastruktury informatycznej umożliwiającej usprawnianie współpracy;
- ▶ popularyzacja i promocja normalizacji (w tym edukacja normalizacyjna);
- ▶ umocnienie roli PKN jako pracodawcy zapewniającego wysoką kulturę pracy i możliwość rozwoju pracowników.

Zintegrowany System Zarządzania

Zintegrowany System Zarządzania (ZSZ) już od wielu lat stanowi podstawę zarządzania w Polskim Komitecie Normalizacyjnym (PKN). Rok 2022 był kolejnym rokiem ciągłego doskonalenia wielu obszarów Zintegrowanego Systemu Zarządzania.

16 marca 2022 r. odbył się coroczny przegląd ZSZ przez kierownictwo PKN. Swym zakresem objął sprawozdanie ze stopnia realizacji celów ustanowionych dla PKN na rok 2021 oraz analizę zagrożeń dla celów ustanowionych na 2022 r., sprawozdanie z realizacji działań po przeglądzie ZSZ w roku 2021, efekty monitorowania percepcji klienta, wyniki przeprowadzonych auditów wewnętrznych oraz informacje na temat zmiany czynników wewnętrznych i zewnętrznych, które wpływają na funkcjonowanie ZSZ w PKN. Wyniki przeglądu sformułowano w postaci zaakceptowanych przez kierownictwo PKN propozycji działań usprawniających funkcjonowanie PKN w zakresie obszarów, którymi zarządzają.

W 2022 r. zdefiniowano 21 celów operacyjnych w Planie działalności do realizacji przez poszczególne komórki organizacyjne PKN. Cele PKN na rok 2022 były zgodne z kierunkami rozwoju PKN wyznaczonymi przez Strategię PKN na lata 2021-2030, wspierały działania przypisane do celów strategicznych oraz były zgodne z celami wskazanymi w budżecie zadaniowym. Ocena realizacji poszczególnych celów prowadziły wskazane komórki zgodnie z zadeklarowaną częstotliwością na podstawie zdefiniowanych mierników. Osiągane wartości publikowano na stronie intranetowej PKN.

W 2022 r. grupa 18 auditorów PKN zrealizowała 12 auditów wewnętrznych. Przeprowadzili oni analizę skuteczności procesów oraz wybranych zabezpieczeń odnoszących się do procesów i auditowanych komórek organizacyjnych, wskazywali obszary potencjalnego doskonalenia na podstawie zidentyfikowanych zagrożeń i ryzyka (analiza ryzyka przed auditem i po nim), a także potwierdzali spełnianie przez PKN kryteriów członkostwa w CEN-CENELEC. Podczas realizacji auditów nie stwierdzono niezgodności, natomiast w formie rekomendacji auditorzy wskazywali w audytowanych obszarach potencjały do ciągłego doskonalenia.

Wyniki auditów potwierdziły zgodność ZSZ z wymaganiami norm PN-EN ISO 9001:2015-10 i PN-EN ISO/IEC 27001:2017-06 oraz pozwoliły na:

- ▶ uzyskanie informacji nt. skuteczności zabezpieczeń wdrożonych w obszarze informatycznym, osobowym, fizycznym oraz w zakresie zgodności z przepisami prawa;
- ▶ uzyskanie informacji na temat spełniania przez PKN kryteriów członkostwa w CEN-CENELEC;
- ▶ ocenę adekwatności klasyfikacji aktywów w zakresie wartości atrybutów poufności, dostępności i integralności informacji oraz ujęcia w klasyfikacji wszystkich istotnych aktywów;
- ▶ weryfikację świadomości pracowników nt. postępowania z informacjami chronionymi, postępowania w przypadku zaistnienia zdarzenia bezpieczeństwa informacji oraz zachowania zasad bezpiecznej wymiany informacji, a w szczególności postępowania w zakresie ochrony danych osobowych;
- ▶ pozyskanie informacji nt. przejrzystości procedur/instrukcji, a także zarządzeń Prezesa PKN;
- ▶ wskazanie luk i rozbieżności pomiędzy postanowieniami dokumentów wewnętrznych a realizowanymi działaniami.

Audit zewnętrzny ZSZ

Na podstawie zrealizowanych w 2022 roku auditów wewnętrznych można domniemywać zgodność ZSZ z wymaganiami norm PN-EN ISO 9001:2015-10 oraz PN-EN ISO/IEC 27001:2017-06. Formalna, niezależna ocena została przeprowadzona przez auditorów zewnętrznego Centrum Certyfikacji Jakości Wojskowej Akademii Technicznej w dniach 17-19 października 2022 r. Był to audit ponownej certyfikacji.

Oceną objęto wdrożony i utrzymywany w PKN Zintegrowany System Zarządzania. W wyniku przeprowadzonego auditu potwierdzono, że System Zarządzania Jakością oraz System Zarządzania Bezpieczeństwem Informacji, w ramach Zintegrowanego Systemu Zarządzania dla wybranej losowej próbki dokumentów i zapisów, spełnia wymagania norm PN-EN ISO 9001:2015-10 oraz PN-EN ISO/IEC 27001:2017-06 i jest ciągle doskonalony. W wyniku przeprowadzonego auditu oraz

uzyskanych dowodów potwierdzona została zdolność systemu do spełniania mających zastosowanie wymagań, osiągania oczekiwanych wyników oraz realizacji celów w zdefiniowanym zakresie systemu. W żadnym z auditowanych obszarów niezgodności nie stwierdzono. Auditorzy wnioskowali do CCJ WAT o utrzymanie ważności certyfikatu ZSZ. Na tej podstawie CCJ WAT podjął decyzję o utrzymaniu ważności certyfikatu ZSZ dla PKN.

Wśród mocnych stron auditorzy wskazali:

- ▶ wysoką świadomość odnośnie do bezpieczeństwa przetwarzanych danych;
- ▶ jasno zdefiniowany proces auditów wewnętrznych pod kątem metodycznym w odniesieniu do planowania, przygotowania oraz czynności sprawdzających i oceniających;
- ▶ znajomość przez pracowników polityk i procedur Zintegrowanego Systemu Zarządzania;
- ▶ nadzór i dystrybucję udokumentowanych informacji.

Normalizacja w sektorach

ORGANY TECHNICZNE

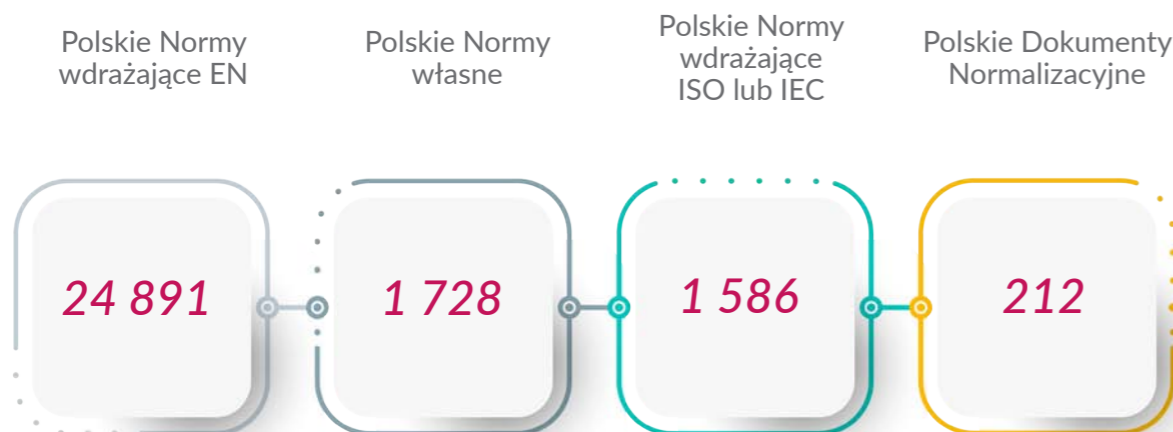
PKN w liczbach

Dokumenty normalizacyjne opublikowane w 2022 r.

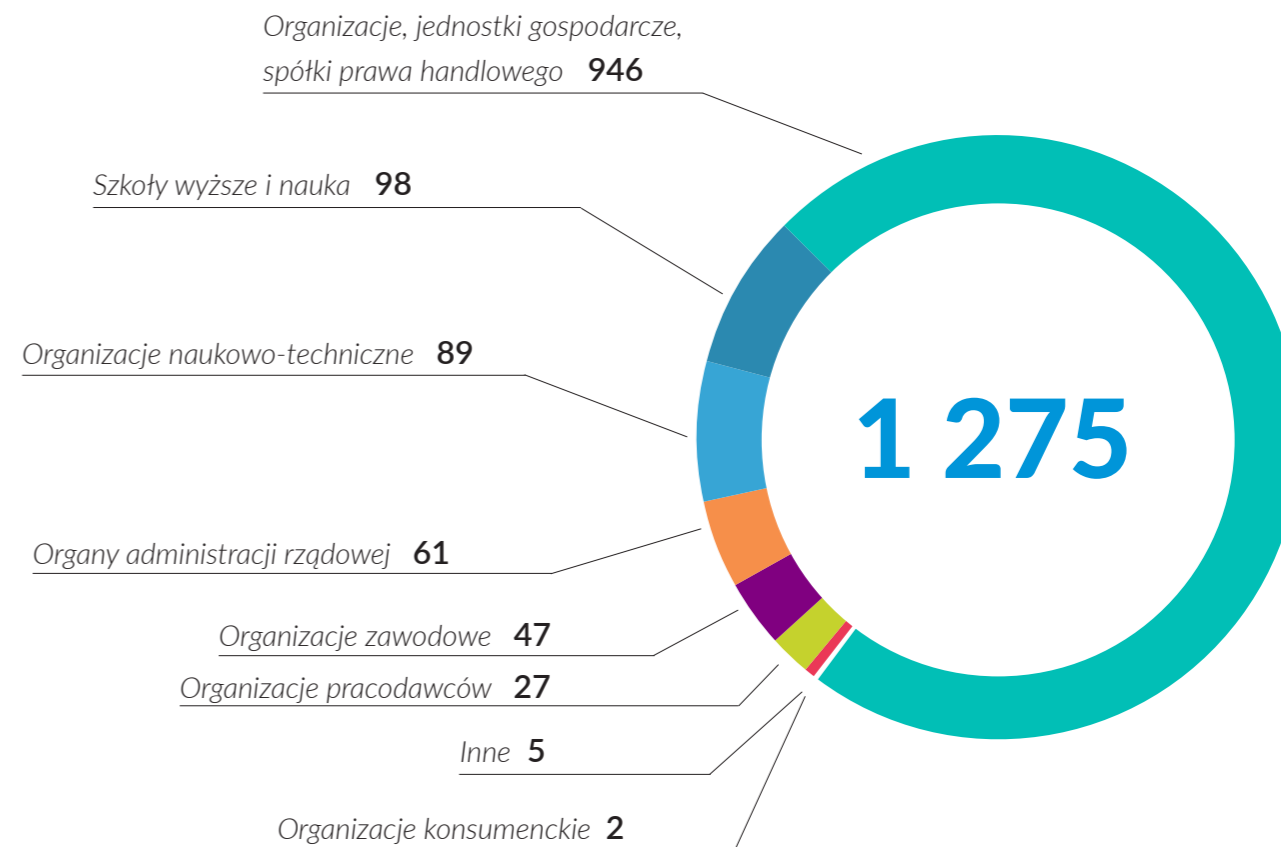
1 406

Cały zbiór dokumentów normalizacyjnych*

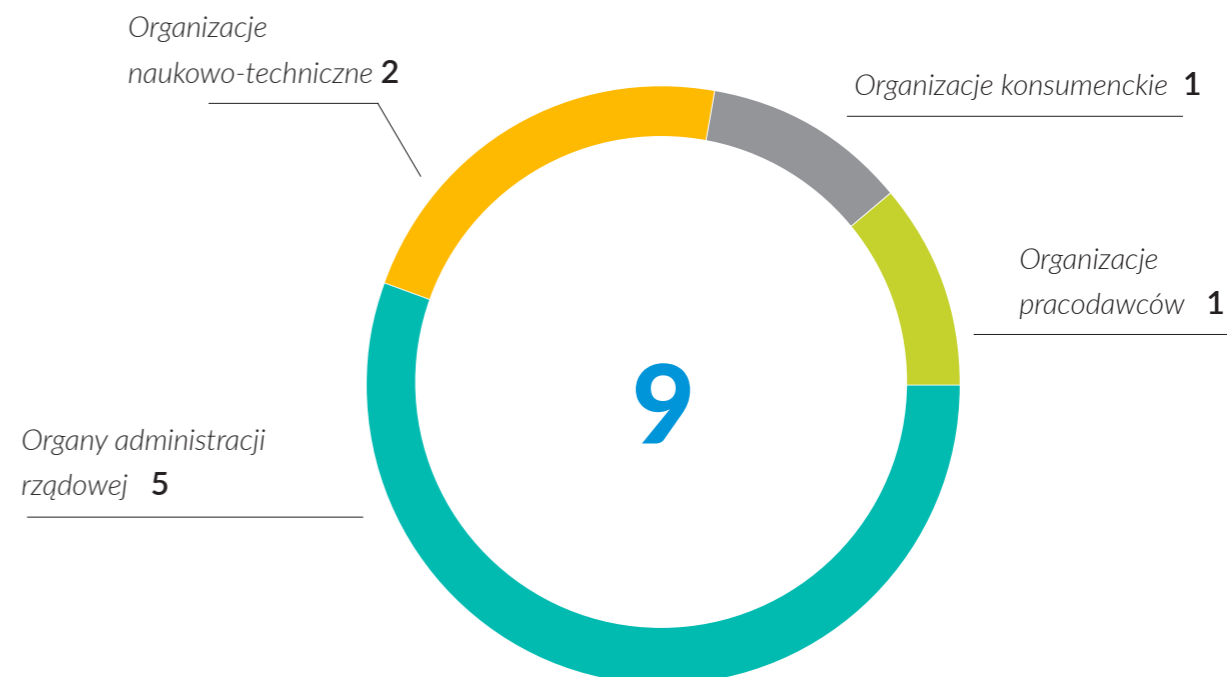

28 417

Zestawienie liczby podmiotów w KT

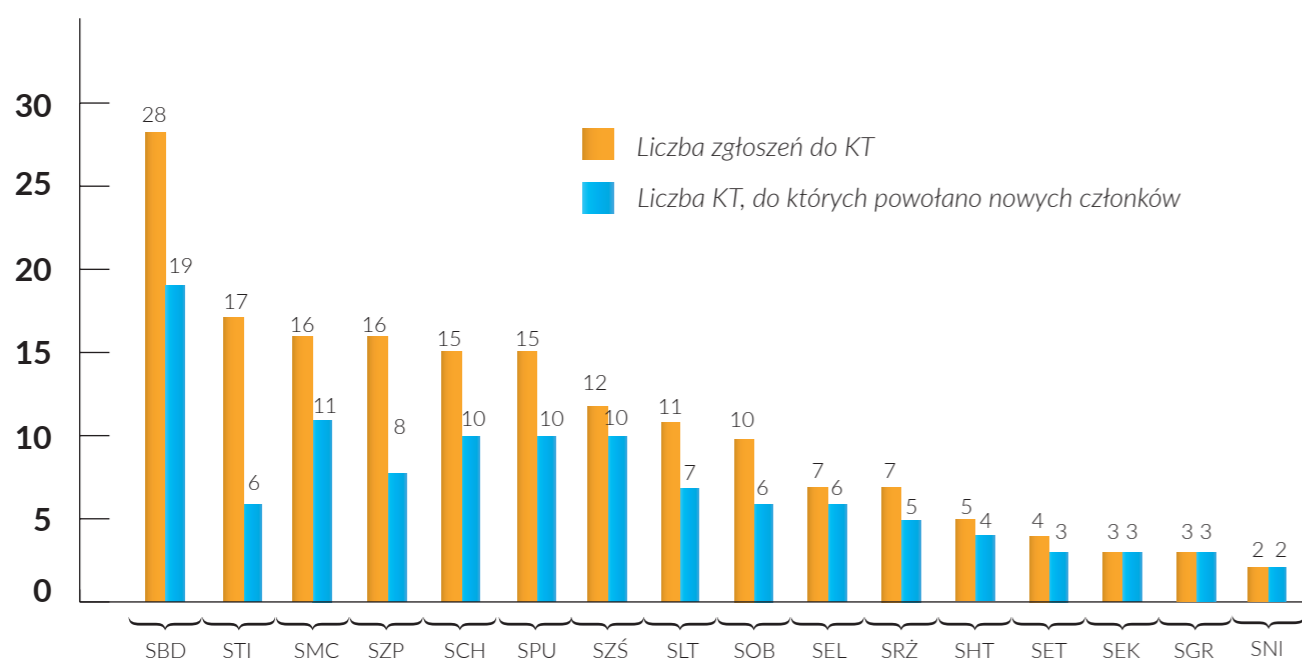

Zestawienie liczby podmiotów w KZ

Prezes PKN powołała **93** członków w **113** KT, którzy zadeklarowali **171** członkostw co oznacza, że część spośród **93** podmiotów zgłosiła się do więcej niż jednego KT. Odwołano **85** podmiotów, mających **150** członkostw w KT. Całkowitą rezygnację z prac w OT zgłosiły **64** podmioty, mające **120** członkostw w KT.

Powołania do KT wg Sektorów w 2022 r.

Na koniec 2022 r. w pracach **270** KT uczestniczyło **3 598** osób reprezentujących **1 275** podmiotów - **3 214** zgłoszeń do KT.

Na koniec 2022 r. w pracach **2** KZ uczestniczyło **9** podmiotów poprzez swoich **20** reprezentantów.

Reorganizacja Pionu Normalizacji PKN

Głównymi celami reorganizacji Pionu Normalizacji PKN były:

- ▶ optymalizacja procesu opracowania norm i innych dokumentów normalizacyjnych;
- ▶ digitalizacja i budowa spójnego systemu opracowywania norm i innych dokumentów normalizacyjnych;
- ▶ usprawnienie działań związanych z koordynacją realizacji merytorycznych zadań;
- ▶ efektywniejsze wspieranie prac normalizacyjnych w wielu branżach oraz lepsze wykorzystanie i przekazywanie wiedzy metodycznej;
- ▶ dostosowanie i rozwój oprogramowania związanego z rozwojem procesu opracowania norm i innych dokumentów normalizacyjnych;
- ▶ dostosowanie zakresu czynności do faktycznie wykonywanych działań Wydziałów.

Reorganizacja została wdrożona Zarządzeniem nr 220 Prezesa Rady Ministrów z 29 lipca 2022 r. zmieniającym zarządzenie w sprawie nadania statusu Polskiemu Komitetowi Normalizacyjnemu (M.P. z 2022 r. poz. 747).

Zmiany zostały poparte przez Radę Normalizacyjną uchwałą nr 10/V/2022 z 27 września 2022 r.

Zmiany dotyczące finansowania działalności normalizacyjnej

Zasady finansowania działalności normalizacyjnej definiuje Zarządzenie Prezesa PKN 12/2023, które określa:

- ▶ wzory umów zawierane przez PKN z Wykonawcą prac normalizacyjnych (umowa o TN), Zamawiającym (umowa o PZ) lub z osobą fizyczną (umowa inna);
- ▶ ogólne warunki dostarczania prac normalizacyjnych;
- ▶ zasady rozliczania umów;
- ▶ zasady wyceny prac normalizacyjnych.

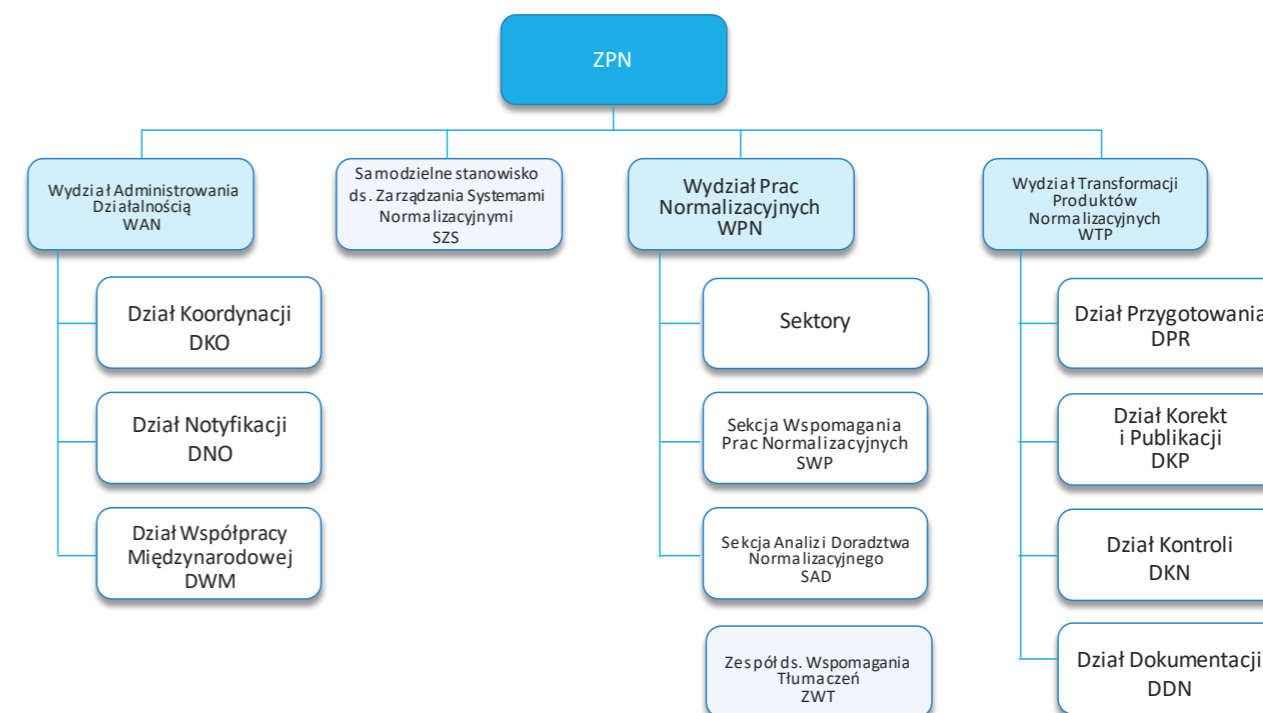
W 2022 r. opracowano nowelizację zarządzenia we wszystkich wymienionych obszarach z uwzględnieniem:

- ▶ wdrożenia automatycznego systemu tłumaczenia SDL Trados;
- ▶ reorganizacji Pionu Normalizacji PKN.

Konsekwencją wykorzystania automatycznego systemu tłumaczenia jest zmiana roli i zadań Wykonawcy prac normalizacyjnych. System SDL Trados, na podstawie bazy treści i pamięci tłumaczeń, przygotowuje wstępne tłumaczenie PN/PDN. Nową rolą Wykonawcy prac normalizacyjnych jest uzupełnienie i weryfikacja tłumaczenia.

Nowelizacja zarządzenia wprowadziła automatyczną publikację na stronie internetowej PKN wszystkich zaproszeń do składania ofert na opracowanie zweryfikowanego tłumaczenia PN/PDN.

Aktualny schemat organizacji Pionu Normalizacji:

Wdrożenie oprogramowania bazodanowego MarkLogic

Wraz z rozwojem technologii zmienia się także sposób prowadzenia działalności gospodarczej, współpracy i korzystania z informacji.

Na poziomie europejskim i międzynarodowym realizowane są projekty związane z wdrożeniem norm/innych dokumentów normalizacyjnych do odczytu maszynowego. PKN przygotowuje się do realizacji tych projektów na poziomie krajowym. Pierwszym krokiem jest wprowadzenie odpowiedniego formatu plików norm/innych dokumentów normalizacyjnych.

W 2022 roku oprogramowanie bazodanowe MarkLogic zostało rozbudowane o kolejne subskrypcje, co zostało wykorzystane do budowy klastra wydajnościowo-niezawodnościowego. W ramach działań usprawniających pracę zespołu PKN została zaprojektowana warstwa kliencka Repozytorium dokumentów. Repozytorium to elektroniczny zasób przeznaczony do zarządzania dokumentami normalizacyjnymi, uwzględniający wszystkie etapy ich cyklu życia, od momentu stworzenia dokumentu, poprzez zarządzanie i przesyłanie, do etapu archiwizacji.

Obecnie podstawowym formatem dokumentów normalizacyjnych jest plik PDF. Zgodnie z przyjętymi założeniami plikiem pośrednim ma być plik XML w formacie NISO STS. Wdrożenie powyższego rozwiązania pozwoli na rozszerzenie usług dla interesariuszy PKN, którzy w zależności od swoich potrzeb będą mogli kupować/przeglądać normy w różnych formatach, np. html, PDF, docx, ePUB, MOBI, a w przyszłości skorzystać z norm do odczytu maszynowego. Dotychczasowe formaty jak papier czy PDF pozostaną, ale normy będą ewoluować, aby zaspokoić rosnące potrzeby cyfrowe zainteresowanych stron.

Udział Małych i Średnich Przedsiębiorstw (MŚP) w pracach normalizacyjnych

MŚP – podmioty, których liczba pracowników nie przekroczyła 250 osób, na koniec 2022 r. stanowiły w:

- ▶ Komitetach Technicznych – 63,9%;
- ▶ Komitetach Zadaniowych – 0%;
- ▶ Podkomitetach Technicznych – 43,6%.

Ogółem udział MŚP w KT/KZ/PK przedstawia się następująco:

- ▶ mikroprzedsiębiorstwa – 209 podmiotów (384 zgłoszenia do OT);
- ▶ małe przedsiębiorstwa – 190 podmiotów (300 zgłoszeń do OT);
- ▶ średnie przedsiębiorstwa – 250 podmiotów (458 zgłoszeń do OT).

Łącznie, w 2022 r. MŚP były członkami 250 OT, w tym:

- 239 – KT;
- 0 – KZ;
- 11 – PK.

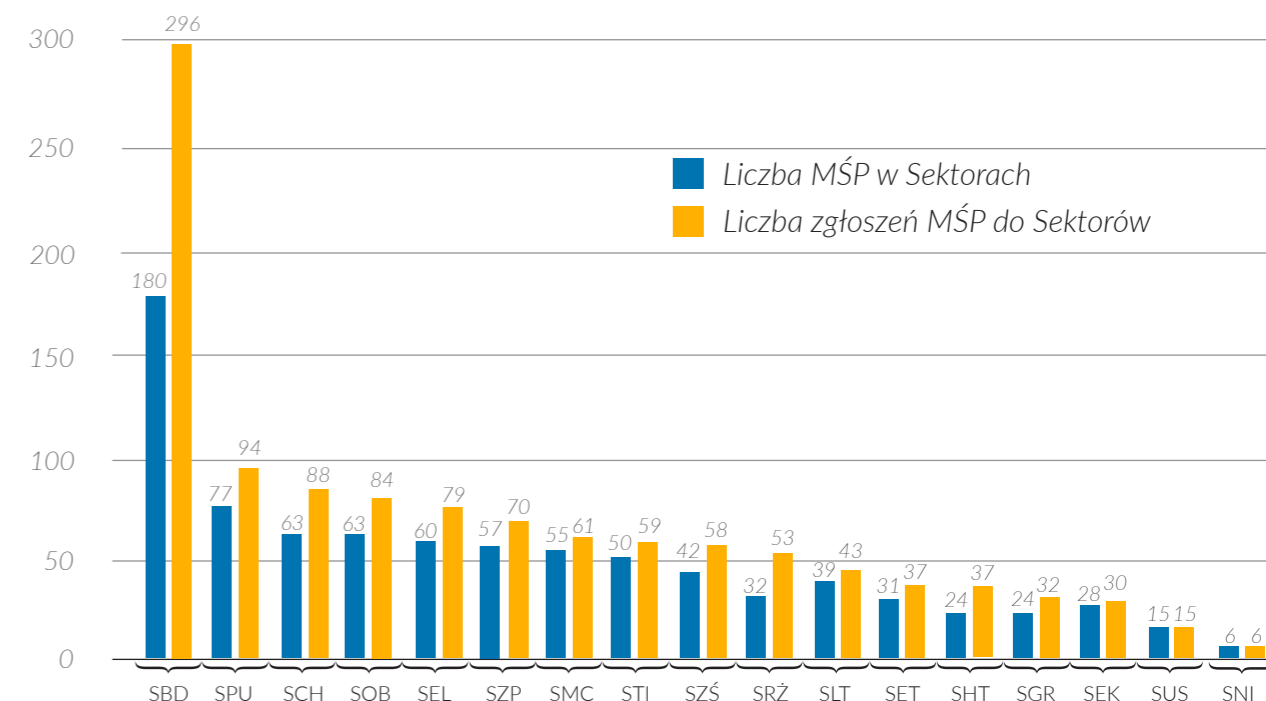
Największą grupę członków KT stanowią podmioty z grupy organizacji jednostek gospodarczych i spółek prawa handlowego 946 (74,2% członków), co stanowi 52,8% zgłoszeń do KT. Aż 67,3% (637 podmiotów) z nich to MŚP, które są zainteresowane pracami w jednym lub dwóch KT (zgłosiły się do jednego lub dwóch KT).

Podobnie jak w ubiegłych latach największa aktywność MŚP widoczna jest w Sektorach: Budownictwa i Konstrukcji Budowlanych (SBD) oraz Produktów Powszechnego Użytku (SPU).

Ideowy schemat rozwoju norm

Liczba podmiotów i zgłoszeń MŚP do OT wg Sektorów WPN w 2022 r.

Program prac i opracowywanie norm

Program prac normalizacyjnych

Program prac normalizacyjnych PKN (PPN) jest stworzony na podstawie Programów prac Organów Technicznych funkcjonujących przy PKN, zgodnie z priorytetami ustalonymi przez Radę Normalizacyjną (RN).

W dniu 7 grudnia 2022 r. Rada Normalizacyjna, organ opiniotwórczo-doradczy PKN, uchwałą nr 11/V/2022 określiła zadania priorytetowe w zakresie prac normalizacyjnych do realizacji w latach 2023–2026:

1. Zapewnienie spójności krajowego systemu normalizacji z systemem normalizacji europejskiej i międzynarodowej.
2. Realizacja uzgodnionych potrzeb stron zainteresowanych, a przede wszystkim tłumaczenia Norm Europejskich, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb administracji rządowej w zakresie tłumaczenia norm zharmonizowanych z dyrektywami Nowego Podejścia.
3. Realizacja uzgodnionych potrzeb stron zainteresowanych w zakresie normalizacji krajowej, ze szczególnym uwzględnieniem wniosków Organów Technicznych dotyczących opracowywania Polskich Norm własnych po ich notyfikacji oraz zgłaszanie do organizacji europejskich i międzynarodowych projektów Polskich Norm własnych jako propozycji nowych tematów.

Prace normalizacyjne finansowane są w ramach środków budżetowych i prac na zamówienie. W PPN znajdują się tematy dotyczące wprowadzania do zbioru PN:

- ▶ Norm Europejskich (EN);
- ▶ Norm Międzynarodowych (ISO, IEC);
- ▶ Europejskich i Międzynarodowych Dokumentów Normalizacyjnych;
- ▶ opracowania Polskich Norm własnych;
- ▶ opracowania Polskich Dokumentów Normalizacyjnych (PDN).

PKN uczestniczy w opracowaniu EN zgodnie z programem prac CEN i CENELEC. Norma Europejska jest wprowadzana do zbioru Polskich Norm metodą uznania

w języku angielskim. W późniejszych terminach mogą być publikowane kolejne wersje językowe PN-EN.

Normy organizacji międzynarodowych ISO i IEC są wprowadzane do zbioru PN, jeśli wynika to z potrzeb zainteresowanych środowisk.

Program prac normalizacyjnych PKN jest publikowany na stronie internetowej PKN w czasie rzeczywistym.

Przegląd PN i wycofanie norm

PKN dba o aktualność zbioru Polskich Norm. Na początku każdego roku ogłaszany jest przegląd PN zgodnie z procedurą R2-P4 Przegląd Polskich Norm oraz wycofanie Polskich Norm i Polskich Dokumentów Normalizacyjnych. Przegląd obejmuje PN, które zostały opublikowane 5, 10, 15, 20 i 25 lat temu. W 2022 roku przeglądem objęte były normy opublikowane w 2016, 2011, 2006, 2001 i 1996 r.

Uprawnionymi do sprawdzania aktualności Polskich Norm są Organy Techniczne, właściwe dla zakresu tematycznego. Od 2014 r. działają one, wykorzystując aplikację Polski Zasób Normalizacyjny (PZN). W wyniku przeglądu podejmowana jest decyzja o dalszym postępowaniu:

- ▶ norma aktualna (w przypadku korekty błędów/uzupełnienia elementów krajowych wymaga opracowania poprawki);
- ▶ nowelizacja normy;
- ▶ wycofanie normy.

W 2022 roku przegląd objął 795 tematów normalizacyjnych.

W wyniku przeprowadzonego przeglądu:

- ▶ 595 PN zachowało aktualność;
- ▶ 37 PN wymaga nowelizacji lub wprowadzenia zmian;
- ▶ 163 PN przeznaczono do wycofania.

Łącznie, w wyniku przeglądu 2022 i zakończenia działań poprzedzających 2021 r., ze zbioru PN wycofano 179 PN nieaktualnych. Najwięcej norm zostało wycofanych w następujących Sektorach WPN:

- ▶ Zdrowia, Środowiska i Medycyny – 50;
- ▶ Maszyn i Inżynierii – 21;
- ▶ Hutnictwa – 21;
- ▶ Żywności, Rolnictwa i Leśnictwa – 20.

Współpraca z europejskimi i międzynarodowymi organizacjami normalizacyjnymi

IEC PKN WSPÓŁPRACUJE ZE 184 KOMITETAMI TECHNICZNYMI (TC) I PODKOMITETAMI (SC)

W PRACACH 120 GRUP ROBOCZYCH (WG) UCZESTNICZYŁO 78 EKSPERTÓW Z POLSKI

W 2022 r. zaopiniowano łącznie 1 187 dokumentów roboczych IEC, w tym 743 dotyczące TC/SC, w których PKN ma status członka „P”. PKN zaopiniował 621 projektów norm. Do 67 dokumentów roboczych zgłoszono uwagi merytoryczne lub redakcyjne, w tym do 18 projektów norm.

Członkostwo w IEC w 2022 r.

Członkostwo	Komitety (TC)	Podkomitety (SC)	Razem (TC i SC)
Czynne (P)	33	21	54
Bierne (O)	80	50	130

ISO PKN WSPÓŁPRACUJE Z 653 KOMITETAMI TECHNICZNYMI (TC) I PODKOMITETAMI (SC)

W PRACACH 207 GRUP ROBOCZYCH (WG) UCZESTNICZYŁO 165 EKSPERTÓW Z POLSKI

W 2022 r. zaopiniowano 3 489 dokumentów roboczych ISO, w tym 2 979 dotyczących TC/SC, w których PKN ma status członka „P”. W minionym roku przekazano do ISO 1 076 stanowisk do głosowań projektów norm. Zgłoszono uwagi do 89 opiniowanych dokumentów.

Członkostwo w ISO w 2022 r.

Członkostwo	Komitety (TC)	Podkomitety (SC)	Razem (TC i SC)
Czynne (P)	66	152	218
Bierne (O)	165	270	435

CEN W PRACACH 367 GRUP ROBOCZYCH (WG) UCZESTNICZYŁO 331 EKSPERTÓW Z POLSKI

Zaopiniowano łącznie 3 810 dokumentów roboczych CEN, w tym 1 635 projektów Norm Europejskich – na etapach ankiety i formalnego głosowania. Do 144 dokumentów roboczych zgłoszono uwagi merytoryczne lub redakcyjne, w tym do 96 projektów na etapach ankiety i formalnego głosowania.

CENELEC W PRACACH 39 GRUP ROBOCZYCH (WG) UCZESTNICZYŁO 37 EKSPERTÓW Z POLSKI

Zaopiniowano 782 dokumenty robocze CENELEC, w tym 742 projekty Norm Europejskich na etapach ankiety i formalnego głosowania. Do 21 projektów zgłoszono uwagi merytoryczne lub redakcyjne.

ETSI PRZEKAZANO STANOWISKA DO 48 PROJEKTÓW NORM ETSI (prETSI EN)

fot. iasto / Adobe Stock

Nagrody PKN

Wszystkie podmioty aktywnie uczestniczące w pracach normalizacyjnych przyczyniają się do budowania solidnych podstaw technicznych, dzięki którym produkty i systemy stają się bezpieczniejsze, wydajniejsze i cechują się wysoką jakością. Każdego roku PKN przyznaje nagrody dla osób lub firm, które szczególnie wyróżniły się wspieraniem systemu normalizacyjnego.

KOMPAS NORMALIZACJI – nagroda przyznawana osobom fizycznym, prawnym oraz jednostkom organizacyjnym w dowód uznania dla ich osiągnięć w zakresie wspierania normalizacji, w tym m.in. zaangażowania w promocję normalizacji lub szczególny wkład w promowanie systemu normalizacji dobrowolnej. Nagroda jest wręczana podczas konferencji z okazji Dnia Normalizacji Polskiej.

PROMOTOR EDUKACJI NORMALIZACYJNEJ – ten honorowy tytuł jest nadawany osobie, która wspiera edukację normalizacyjną poprzez działania polityczne, organizacyjne, promocyjne, wydawnicze. Przyczynia się do rozpowszechniania wiedzy normalizacyjnej i propagowania normalizacji w nauczaniu i wychowywaniu. Czynnici uczestniczy w procesie wdrażania edukacji normalizacyjnej do praktyki nauczania i wychowywania.

Laureaci 2022

► Kompas Normalizacji

Prof. dr hab. inż. Zbigniew Giergiczny – aktywnie uczestniczy w pracy czterech Komitetów Technicznych Polskiego Komitetu Normalizacyjnego: KT 196 ds. Cementu i Wapna, KT 274 ds. Betonu, KT 307 ds. Zrównoważonego Budownictwa i KT 308 ds. Oceny Uwalniania Substancji Niebezpiecznych z Wyrobów Budowlanych, w którego tworzeniu uczestniczył i był jego pierwszym przewodniczącym. Profesor bierze czynny udział jako ekspert w pracach Grup Roboczych Europejskiego Komitetu Normalizacyjnego CEN/TC 51/WG 6 Wapno i cement, CEN/TC 104/WG 15 Zmielony granulowany żużel wielkopieczowy w składzie betonu, a także CEN/TC 351/WG 1 i CEN/TC 104/WG 4 oraz w przygotowywaniu krajowych dokumentów normalizacyjnych, będących krajowym uzupełnieniem do Norm Europejskich PN-EN. Są one istotne dla krajowego sektora budowlanego. Pozwalają na szersze wykorzystanie doświadczeń i efektywne wykorzystanie w budownictwie ubocznych produktów przemysłowych (popioły lotne żużle z hutnictwa żelaza i stali, kruszywa z recyklingu itp.). Dotyczy to normy na cementy specjalne PN-B-19707 i krajowego uzupełnienia do normy PN-EN 206 zawartego w normie PN-B-06265. W pracy naukowej i dydaktycznej prof. Zbigniew Giergiczny znacząco promuje tematykę normalizacji przez publikacje, wystąpienia konferencyjne i pracę dydaktyczną. Jako ekspert aktywnie uczestniczy

w pracach Stowarzyszenia Producentów Cementu, Stowarzyszenia Producentów Betonu Towarowego oraz Rady Naukowej przy Generalnej Dyrekcji Dróg i Autostrad. Swoje doświadczenia praktyczne stara się wdrożyć w rozwiązaniach normalizacyjnych.

Klub Polskie FORUM ISO 9000 – jest największą w Polsce, jedyną w Europie organizacją pozarządową zrzeszającą dostawców wyrobów i usług, zajmującą się wdrażaniem, doskonaleniem i rozwojem systemów zarządzania oraz oceną zgodności, w tym na podstawie postanowień norm z rodziny ISO 9000. Ponad dwudziestoletnia działalność stawia Klub POLSKIE FORUM ISO 9000 w czołówce organizacji wspierających polską normalizację na arenie międzynarodowej i europejskiej. Klub współpracuje z Polskim Komitetem Normalizacyjnym w zakresie opracowywania, stosowania i promowania Polskich Norm z zakresu systemów zarządzania, w tym także zarządzania innowacjami. Obecny Prezes Klubu – dr hab. inż. Marek Roszak, prof. Politechniki Śląskiej – jest członkiem Rady Normalizacyjnej PKN. Klub Polskie FORUM ISO 9000 jest członkiem PKN/KT 6 ds. Systemów Zarządzania oraz PKN/KT 336 ds. Innowacji, w których opiniowane i przyjmowane są najważniejsze dla działalności Klubu dokumenty ISO. Klub aktywnie uczestniczy w pracach normalizacyjnych, m.in. współpracując z innymi podmiotami w osiąganiu stanowisk krajowych, przedstawianych na forum europejskim i międzynarodowym, uczestniczy w pracach Grup Projektowych, opiniuje projekty Polskich Norm,

Norm Europejskich i Norm Międzynarodowych oraz innych dokumentów normalizacyjnych, uczestniczy w głosowaniach, a także deleguje ekspertów do Grup Roboczych organizacji normalizacyjnych międzynarodowych i europejskich. Klub odznacza się długoletnim doświadczeniem oraz zaangażowaniem w rozwój i promocję normalizacji z zakresu systemów zarządzania. Działalność Klubu promująca systemy jakości zawarte w normach zarządzania jakością przyczynia się do upowszechnienia tych systemów wśród praktyków i pozwala na ich doskonalenie.

► Promotor Edukacji Normalizacyjnej

Elżbieta Replińska – nauczyciel dyplomowany Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych nr 2 im. Mikołaja Kopernika w Siedlcach. Od roku szkolnego 2017/2018 z inicjatywy Elżbiety Replińskiej w ZSP nr 2 w Siedlcach wprowadzono w klasach technika logistyka przedmiot „Normalizacja” w wymiarze 30 godzin. Do osiągnięć Elżbiety Replińskiej w pracy dydaktycznej można zaliczyć m.in. liczne sukcesy uczniów w konkursach i olimpiadach oraz prowadzone przez nią zajęcia dodatkowe, które przygotowują uczniów do olimpiad w ramach autorskich warsztatów. Uczniowie Elżbiety Replińskiej od wielu lat biorą również udział w organizowanym przez PKN konkursie „Normalizacja i Ja” i zajmują wysokie miejsca. Elżbieta Replińska zdobyła pierwsze miejsce w kategorii scenariusz lekcji w VII i VIII edycji konkursu normalizacyjnego PKN oraz trzecie miejsce w IX edycji konkursu. Zagadnienia związane z normalizacją zostały włączone w projekty realizowane pod kierunkiem

Elżbiety Replińskiej w ramach Projektu Samorządu Województwa Mazowieckiego „Mazowsze – stypendia dla uczniów szkół zawodowych” (14 stypendystów realizujących projekty). Jest laureatką licznych nagród i odznaczeń, w tym m.in. Medalu Komisji Edukacji Narodowej, „Opiekuna Stypendysty roku 2017/2018” w ramach Projektu Samorządu Województwa Mazowieckiego „Mazowsze – stypendia dla uczniów szkół zawodowych”, Konkursu „Opiekuna Stypendysty roku 2018/2019” w ramach Projektu Samorządu Województwa Mazowieckiego „Mazowsze – stypendia dla uczniów szkół zawodowych”, „Edukacja ekologiczna”.

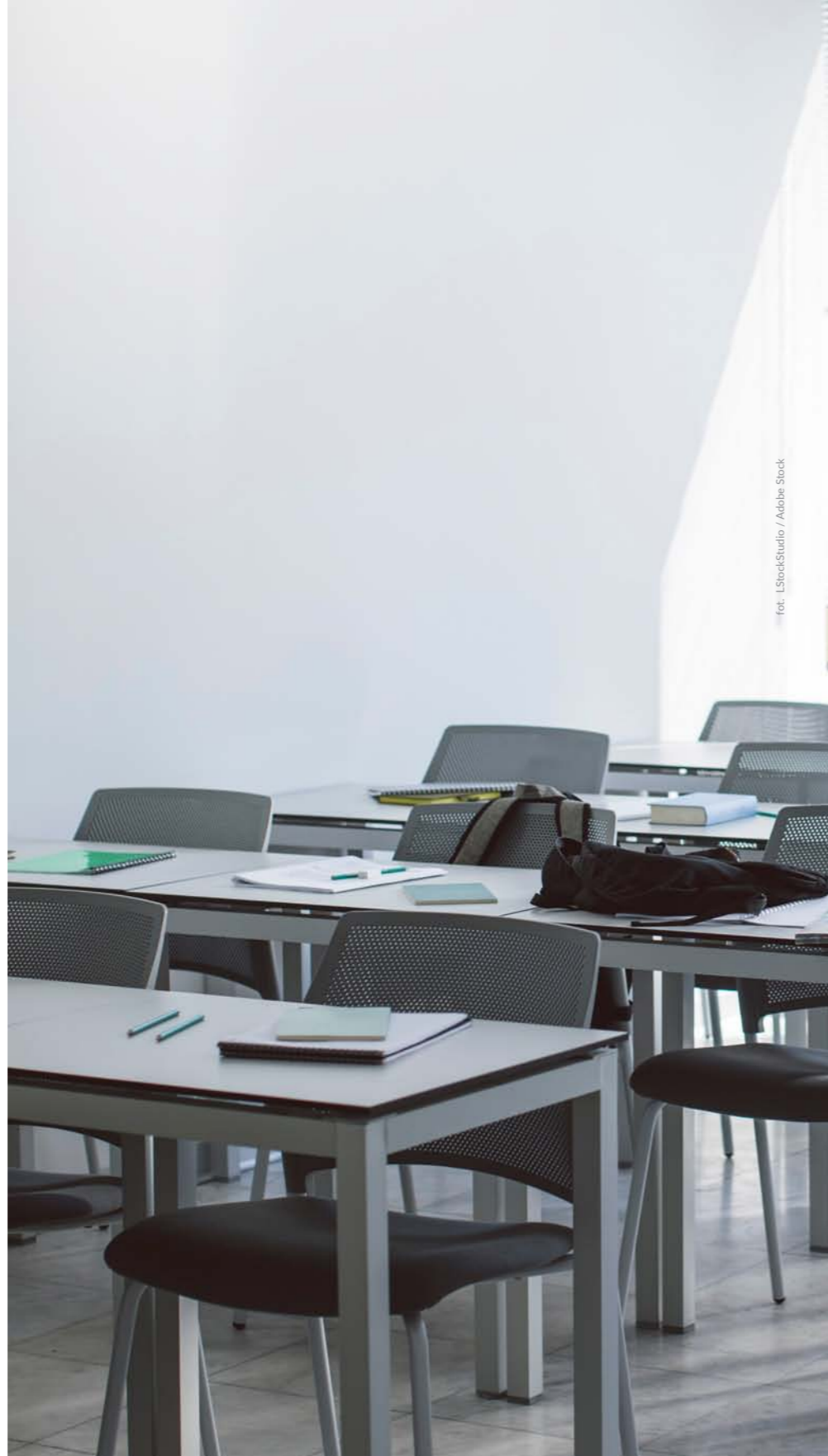

foto: LStockStudio / Adobe Stock

Edukacja normalizacyjna

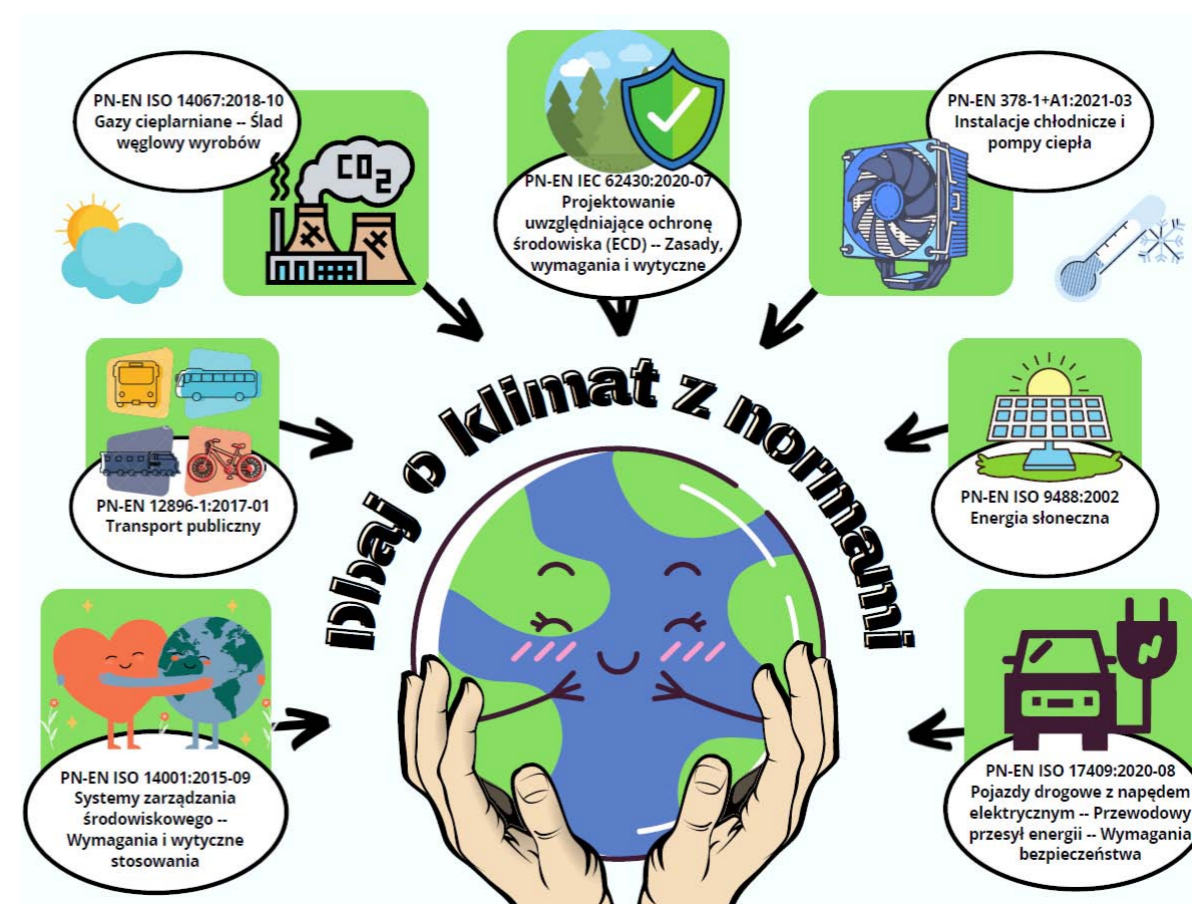
Celem działań edukacyjnych PKN jest promocja normalizacji oraz pomoc we wprowadzaniu elementów wiedzy o normalizacji do szkół i programów kształcenia, głównie w szkołach branżowych i uczelniach wyższych.

Szkolnictwo ponadpodstawowe

X Ogólnopolski Konkurs „Normalizacja i ja” był skierowany do uczniów i nauczycieli szkół ponadpodstawowych. Temat konkursu to „Dbaj o klimat z normami”. Uczniowie w ramach konkursu wykonali prace w trzech kategoriach: komiks, esej i film, natomiast nauczyciele opracowali scenariusze lekcji. W konkursie uczestniczyło 157 osób.

Celem konkursu było:

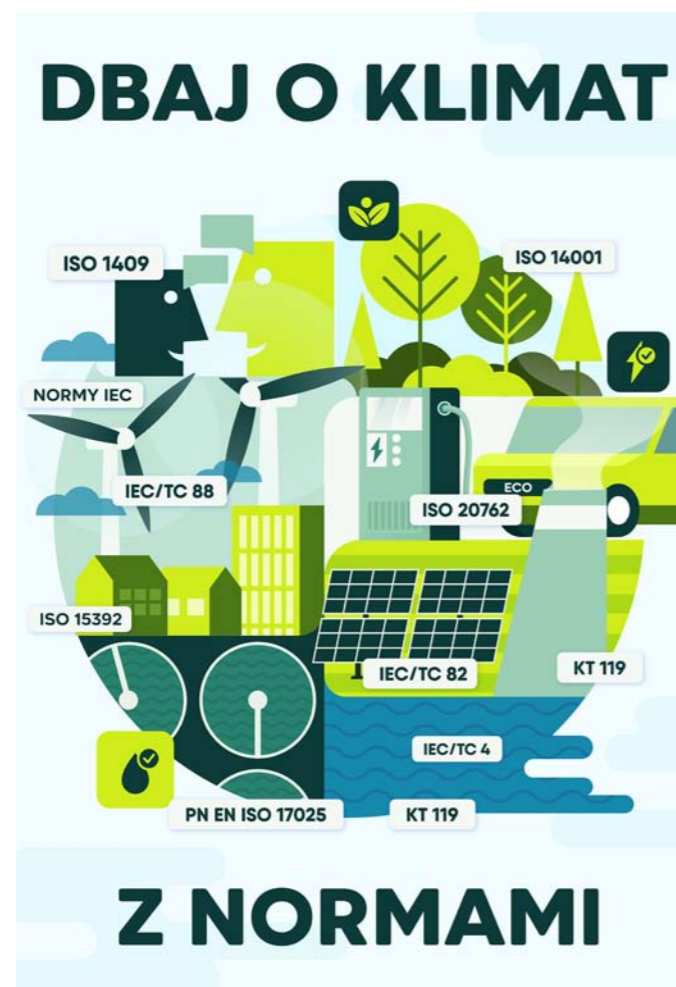
- ▶ upowszechnianie wśród młodego pokolenia przekonania o istotnej roli norm technicznych i normalizacji w życiu codziennym;
- ▶ wsparcie nauczycieli we wprowadzeniu tematyki normalizacyjnej i informacji o roli norm do zajęć lekcyjnych;
- ▶ podniesienie świadomości ekologicznej i kształtowanie postaw ekologicznych wśród młodych ludzi. Powyższa inicjatywa otrzymała:
- ▶ honorowy patronat: Ministra Edukacji i Nauki, Ministerstwa Klimatu i Środowiska, Instytutu Ochrony Środowiska – Państwowego Instytutu Badawczego i Ochotniczych Hufców Pracy;

Konkurs „Normalizacja i ja”
Pierwsze miejsce: Oliwia Klewek

Konkurs „Normalizacja i ja”
Trzecie miejsce: Piotr Gotowicki

Konkurs „Normalizacja i ja”
Drugie miejsce: Weronika Kosieradzka

- ▶ wsparcie metodyczne ze strony: Ośrodka Rozwoju Edukacji, Ośrodka Edukacji Informatycznej i Zastosowań Komputerów w Warszawie, Krajowego Centrum Edukacji Rolniczej w Brwinowie, Łódzkiego Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego;
- ▶ patronaty medialne (prasa, radio, portale): „Perspektywy”, ekoedu.com.pl, Portal Komunalny.pl, światoze.pl, teraz-środowisko.pl, wysokienapięcie.pl.

W czerwcu odbyło się spotkanie on-line laureatów i opiekunów uczniów X Ogólnopolskiego Konkursu „Normalizacja i ja” z Ewą Zielińską, Prezes Polskiego Komitetu Normalizacyjnego. Podczas spotkania uczestnicy konkursu wymienili się doświadczeniami oraz zaproponowali tematy kolejnych konkursów.

Wsparcie konkursów normalizacyjnych organizowanych przez inne podmioty

PKN ufundował nagrody laureatom IV Konkursu Wiedzy Normalizacyjnej „Normalizacja wokół nas i dla nas” organizowanego przez ŁCDNiKP w Łodzi, I Regionalnego Konkursu Wiedzy Normalizacyjnej w Krotoszynie, V Wojewódzkiego Konkursu Wiedzy Normalizacyjnej w Starachowicach.

Spotkania z uczniami i konferencje dla nauczycieli

W ramach wsparcia szkół oraz nauczycieli odbyło się sześć spotkań z uczniami oraz dwie konferencje współorganizowane z ŁCDNiKP w Łodzi.

We współpracy z Ośrodkami Doskonalenia Nauczycieli w całej Polsce PKN przeprowadził szkolenia edukacji normalizacyjnej dla nauczycieli przedmiotów branżowych. W szkoleniach uczestniczyło 426 nauczycieli.

Uczelnie wyższe

W roku 2022 odbyło się dziewięć seminariów dla studentów, doktorantów i pracowników naukowych w szkołach wyższych: wykład otwarty dla studentów i pracowników naukowych w Bibliotece Głównej oraz Wydziale Inżynierii Mechanicznej i Robotyki Akademii Górniczo-Hutniczej, Wydziale Mechanicznym oraz Wydziale Budownictwa i Nauk o Środowisku Politechniki Białostockiej, Wydziale Mechaniczno-Technologicznym Politechniki Śląskiej, Wydziale Ekonomii i Zarządzania Uniwersytetu Zielonogórskiego, Wydziale Zarządzania Uniwersytetu Łódzkiego, Wydziale Inżynierii Lądowej i Transportu Politechniki Poznańskiej, Akademii Finansów i Biznesu Vistula w Warszawie, Instytucie Nauk o Żywności Wydziału Technologii Żywności Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego.

W 2022 roku dziewięć uczelni wyższych otrzymało dostęp do zbioru Polskich Norm po cenach preferencyjnych na mocy umów o współpracy. W zamian za to uczelnie wprowadziły przedmiot związany z normalizacją do programów nauczania oraz wdrożyły System Zarządzania Bezpieczeństwem Informacji (SZBI).

Udział PKN w najważniejszych wydarzeniach międzynarodowych i europejskich oraz międzynarodowe inicjatywy podejmowane przez PKN.

Relacje międzynarodowe

Działania Polskiego Komitetu Normalizacyjnego na szczeblu europejskim i międzynarodowym obejmują współpracę z międzynarodowymi i europejskimi organizacjami normalizacyjnymi oraz koordynację zadań związanych z negocjowaniem, podpisywaniem oraz realizacją umów i porozumień dwustronnych z jednostkami normalizacyjnymi z innych krajów.

PKN jest członkiem międzynarodowych i europejskich organizacji normalizacyjnych, takich jak: IEC – Międzynarodowej Komisji Elektrotechnicznej, ISO – Międzynarodowej Organizacji Normalizacyjnej, CEN – Europejskiego Komitetu Normalizacyjnego, CENELEC – Europejskiego Komitetu Normalizacyjnego Elektrotechniki. Dzięki członkostwu w tych organizacjach PKN umożliwia polskim interesariuszom aktywny udział w pracach normalizacyjnych europejskich i międzynarodowych instytucji. Przedstawiciele i delegaci PKN reprezentują interesy polskiego systemu normalizacyjnego i polskich interesariuszy w organach zarządczych i technicznych międzynarodowych i europejskich organizacji normalizacyjnych.

W 2022 roku delegaci uczestniczyli w posiedzeniach: 44. Zgromadzeniu Ogólnym ISO, 86. Sesji Generalnej IEC, 61. i 62. posiedzeniu ETSI/NSO oraz w Dorocznej Sesji CEN-CENELEC; w posiedzeniach Rady Administracyjnej CENELEC (CLC/CA), Zgromadzenia Ogólnego CEN (CEN/AG) oraz CENELEC (CENELEC/AG), Rad Technicznych (BT) CEN i CENELEC, grupy roboczej ds. polityki Rad Administracyjnych CEN i CENELEC; Europejskiego Forum Dystrybutorów Norm (EFSD), grup roboczych Rad Technicznych CEN/CENELEC nr 14 ds. Procedur i Przepisów Wewnętrznych, nr 12 ds. Norm zharmonizowanych i europejskich ram prawnych, grup roboczych Rady Technicznej CENELEC nr 143-1 ds. normalizacji w zakresie dyrektywy niskonapięciowej w świetle europejskich ram prawnych, nr 128-3 ds. Wydajności. Ponadto wzięli też udział w spotkaniach Sieci Zarządzania Kryzysowego CEN/CENELEC zajmującego się wspieraniem skoordynowanego podejścia

do spraw związanych z UkrNDNC (Ukraina), GOST R (Rosja), BELST (Białoruś) i EASC oraz w spotkaniach grupy ISO zajmującej się implementacją Polityki Zaangażowania Regionalnego ISO w obszarze Europy i Azji Środkowej.

PKN, dzięki aktywnemu udziałowi w pracach organizacji normalizacyjnych, prowadził lub nadzorował funkcjonowanie następujących sekretariatów Komitetów lub Podkomitetów Technicznych: ISO/TC 98, ISO/TC 98/SC 2, IEC/TC 27 oraz sekretariatów raportujących CENELEC (CLC/SR 27, CLC/SR 90).

W ramach 86. Sesji Generalnej IEC w San Francisco (USA) odbyły się także warsztaty Young Professionals (YP). Udział w nich wzięł jeden reprezentant z Polski.

Współpraca dwustronna

Współpraca z Ukrainą

W 2022 roku podpisano porozumienie o współpracy w dziedzinie normalizacji z ukraińską jednostką normalizacyjną (Przedsiębiorstwo Państwowe „Ukraińskie Naukowe Centrum Badań i Szkoleń w Dziedzinie Normalizacji, Certyfikacji i Problemów Jakości” – UkrNDNC). Porozumienie zostało podpisane 23 czerwca 2022 r. w Pradze. Podpisanie Porozumienia o Współpracy w Dziedzinie Normalizacji między PKN a UkrNDNC miało miejsce przy okazji odbywającego się w stolicy Czech dorocznego spotkania CEN-CENELEC. Porozumienie zawarto na pięć lat.

Współpraca z niemiecką jednostką normalizacyjną (DIN)

Kontynuując długoletnią owocną współpracę pomiędzy PKN a niemieckimi jednostkami normalizacyjnymi, w grudniu 2022 r. podpisano korespondencyjnie umowę licencyjną pomiędzy PKN a Niemieckim Instytutem Normalizacyjnym (Deutsches Institut für Normung – DIN), dotyczącą tłumaczenia na język polski norm DIN 51807-1 i 51826 oraz włączania tych tłumaczeń do norm krajowych, ich reprodukcji i odpłatnej dystrybucji.

Relacje zewnętrzne

Wymiana dobrych praktyk

W ramach dobrych praktyk prowadzona była wymiana korespondencji i organizowane spotkania robocze on-line z przedstawicielami innych jednostek normalizacyjnych (m.in. z Estonii, Czech, Litwy, Słowacji, Niemiec, Szwecji). Dotyczyły one głównie doświadczeń na temat wykorzystywanych systemów do zarządzania pracami normalizacyjnymi oraz sprzedaży i usług, uczestnictwa w organizacjach normalizacyjnych i powoływania norm w zamówieniach publicznych.

Bałtyckie Forum Normalizacyjne

W ramach budowy regionalnego wymiaru współpracy z europejskimi jednostkami normalizacyjnymi przedstawiciele PKN wzięli udział w spotkaniu jednostek normalizacyjnych państw nadbałtyckich. Spotkanie odbyło się w dniach 24-26 sierpnia w Estonii. W spotkaniu, oprócz delegatów z PKN, udział wzięli przedstawiciele jednostek normalizacyjnych z Litwy (LST), Łotwy (LVS) i Estonii (EVS). Tematem rozmów były m.in. zagadnienia takie jak: wpływ COVID-19 na organizacje normalizacyjne, wypracowanie przez nie nowych metod pracy, wyzwania dla modeli biznesowych krajowych jednostek normalizacyjnych, przyszłość normalizacji europejskiej, rozwiązania IT w dobie pandemii, a także nowe osiągnięcia w zakresie usług i produktów.

Współpraca z Ministerstwem Rozwoju i Technologii w ramach Komitetu ds. Norm (Rozporządzenie 1025/2012)

W roku 2022 odbyły się 2 posiedzenia Komitetu ds. Norm przy Komisji Europejskiej. Przedstawiciel PKN brał w nich udział w charakterze zastępcy członka krajowego, którym jest przedstawiciel Ministerstwa Rozwoju i Technologii. Dzięki tej formie uczestnictwa na posiedzeniach komitetu możliwe jest reprezentowanie krajowego stanowiska wynikającego z potrzeb normalizacji krajowej oraz monitorowanie realizowania polityki UE przez KE w obszarze normalizacji europejskiej.

Korespondencja z polskimi urzędami

Wymiana korespondencji między kierownictwem PKN a ministerstwami odbywała się jak co roku i dotyczyła głównie odbywających się regularnie posiedzeń dwustronnych komisji ds. współpracy gospodarczej pomiędzy Polską a innymi krajami nienależącymi do Unii Europejskiej.

Polski Komitet Normalizacyjny w pismach do urzędów centralnych informował o działaniach, jakie samodzielnie podejmował na arenie międzynarodowej oraz stanie zaawansowania współpracy dwustronnej w zakresie polityki technicznej i normalizacji, jaki istnieje między PKN a krajowymi jednostkami normalizacyjnymi krajów niezrzeszonych w EON.

PKN brał udział w opracowaniu stanowiska Polski w zakresie Strategii normalizacyjnej opublikowanej przez KE 2 lutego 2022 r. Strategia zakłada m.in. ustalenie priorytetów w odniesieniu do potrzeb w zakresie normalizacji w obszarach strategicznych, powołanie nowych struktur na szczeblu UE i KE (forum wysokiego szczebla, główny urzędnik ds. normalizacji, unijne centrum doskonałości), zmianę Rozporządzenia 1025/2012 w sprawie normalizacji europejskiej, wspieranie innowacji poprzez działania normalizacyjne i wczesnego przewidywania oraz popularyzowanie wiedzy na temat norm w środowisku akademickim. Uwagi PKN do opublikowanego dokumentu zostały przekazane Ministerstwu Rozwoju i Technologii.

Aktywność krajowa

Kształtowanie wizerunku PKN

Działania mające na celu promocję systemu normalizacji dobrowolnej, m.in. przez organizowanie wydarzeń skierowanych do klientów, przygotowywanie i koordynowanie udziału przedstawicieli PKN w konferencjach czy seminariach, opiniowanie wniosków o udzielenie patronatów Prezesa PKN, uaktualnianie treści na stronie BIP i www.pkn.pl oraz portalu wiedza.pkn.pl, prowadzenie kont PKN w mediach społecznościowych i wydawanie miesięcznika „Wiadomości PKN. Normalizacja”.

Dzień Normalizacji Polskiej (DNP)

Dzień Normalizacji Polskiej jest obchodzony 20 maja. To okazja do promowania idei dobrowolnej normalizacji oraz podkreślenia korzyści wynikających ze stosowania norm. Jest to również forma uhonorowania wszystkich osób i podmiotów biorących czynny udział w polskiej normalizacji, m.in. organów administracji rządowej, organizacji gospodarczych oraz przedstawicieli nauki i techniki.

Z okazji Dnia Normalizacji Polskiej PKN zorganizował 19 maja 2022 r. bezpłatny webinar „Normalizacja w bezpieczeństwie informacji, cyberbezpieczeństwie i bezpieczeństwie powszechnym”.

Ochrona informacji jest kluczową kwestią w każdej organizacji, bez względu na jej zakres i wielkość. Stosowanie norm bezpieczeństwa informacji umożliwia firmom zarządzanie bezpieczeństwem aktywów takich jak informacje finansowe, własność intelektualna, dane pracowników czy informacje powierzone przez strony trzecie.

Podczas webinaru omówiono takie zagadnienia jak: znaczenie normalizacji w bezpieczeństwie informacji i bezpieczeństwie powszechnym; nowości w serii norm z zakresu bezpieczeństwa informacji – jakie zmiany wprowadzono do norm; prace w zakresie bezpieczeństwa powszechnego na poziomie międzynarodowym i europejskim; systemy zarządzania; niezależność cyfrowa; aktywne uczestnictwo w normalizacji na poziomie międzynarodowym.

Wszystko to łączyło się z Systemem Zarządzania Bezpieczeństwem Informacji, czyli włączeniem zarządzania informacją do kultury organizacyjnej firmy.

Webinar osiągnął bardzo wysoką frekwencję – uczestniczyło 368 osób.

Konferencja stacjonarna „Normalizacja w bezpieczeństwie informacji, cyberbezpieczeństwie i bezpieczeństwie powszechnym”

13 grudnia 2022 r. Polski Komitet Normalizacyjny zorganizował konferencję stacjonarną na temat normalizacji w bezpieczeństwie informacji. Współorganizatorem przedsięwzięcia PKN było Rządowe Centrum Bezpieczeństwa, którego prelegenci przedstawili zagadnienia związane z cyberbezpieczeństwem oraz infrastrukturą krytyczną.

Głównym celem tego wydarzenia było umożliwienie dostępu do aktualnych informacji z obszaru bezpieczeństwa (m.in. publicznego i powszechnego) i podniesienie świadomości na temat roli norm w tym zakresie. Bezpieczeństwo i niezależność – słowa, które w ostatnim czasie były odmieniane przez wszystkie przypadki,

zostały osadzone w kontekście cyfrowym, powszechnym i informacyjnym. Bezpieczeństwo stało się tematem pierwszoplanowym w gronie zainteresowanych i z przewodnim głosem ekspertów.

W konferencji uczestniczyło 116 osób.

Program Młodzi Profesjonaliści

W 2022 r. kontynuowane były bezpłatne spotkania organizowane w ramach programu „Młodzi Profesjonaliści w normalizacji”.

Program ma na celu usystematyzowanie wiedzy, zwiększenie świadomości nt. pracy PKN, a tym samym kształtowanie przyszłości normalizacji. Jego uczestnikami są specjaliści zaangażowani w prace Organów Technicznych PKN. Ta czwarta edycja programu odbyła się w formule on-line. Uczestniczyło w nim 85 osób z różnych sektorów.

Tematy poruszane podczas spotkania 29 listopada 2022 roku:

- ▶ Powoływanie norm w przepisach, status prawny dokumentów normalizacyjnych, normy zharmonizowane;
- ▶ Proces opracowywania Polskiej Normy tłumaczonej;
- ▶ Zasady redakcji norm. Na co zwrócić uwagę przy tłumaczeniach norm?

Udział w programie pozwala nie tylko na poszerzenie wiedzy o normalizacji, lecz także kształtowanie nowych liderów i ekspertów. Te wspólne spotkania pomagają wypracować podejście, które będzie ułatwiało codzienną praktykę normalizacyjną i pracę zawodową.

Miesięcznik „Wiadomości PKN”

Miesięcznik Polskiego Komitetu Normalizacyjnego jest wydawany w formie elektronicznej do bezpłatnego pobrania ze strony www.pkn.pl. Są w nim zamieszczane artykuły poświęcone działalności PKN oraz pracom normalizacyjnym w Polsce, Unii Europejskiej i na świecie. W każdym numerze publikowane są artykuły dotyczące normalizacji ważnych dziedzin gospodarki.

„Wiadomości PKN” popularyzują zagadnienia norma-

lizacyjne, zwracają uwagę na aktualne trendy i nowości w pracach normalizacyjnych, a także poruszają zagadnienia, które dotyczą przyszłych wyzwań w zakresie normalizacji.

W roku 2022 podejmowano tematy związane z szeroko rozumianym zrównoważonym rozwojem, cyberbezpieczeństwem, a także zmianami klimatycznymi i innowacjami technologicznymi.

W każdym numerze miesięcznika pojawiały się również reklamy oferowanych przez PKN usług i produktów.

Media społecznościowe

Polski Komitet Normalizacyjny z powodzeniem rozwija swoją działalność w mediach społecznościowych w zakresie szeroko pojętej informacji i promocji. Dzięki kanałom informacyjnym takim jak Facebook, Twitter, LinkedIn PKN podąża za trendami, może szybko reagować na aktywność społeczności zrzeszonej na swoich profilach społecznościowych i prowadzić komunikację na różnych poziomach w zależności od potrzeb i założonych celów.

Działania w ramach mediów społecznościowych

Przygotowywanie i publikowanie tekstów o normalizacji dotyczących ważnych tematów:

- ▶ zarządzanie bezpieczeństwem informacji w firmie, ochrona infrastruktury krytycznej, inteligentne systemy transportowe, edukacja normalizacyjna, ekoprojektowanie, gospodarka wodna, elektroodpady, sztuczna inteligencja;
- ▶ przekazywanie aktualnych tematów normalizacyjnych (nowelizacje norm, powołania nowych KT, publikacje ważnych dokumentów);

- ▶ informowanie o sprawach związanych z PKN (publikacja nowych numerów „Wiadomości PKN”, broszury PKN, ogłoszenia o pracy, informacje nt. organizowanych szkoleń, webinarów, konkurs „Normalizacja i ja” itd.);
- ▶ udostępnianie postów i kampanii międzynarodowych i europejskich organizacji normalizacyjnych (ISO, IEC, CEN i CENELEC).

Statystyka

- ▶ FB: 1 000 obserwujących, 903 polubienia profilu
- ▶ Twitter: 259 obserwujących, 56 obserwowanych
- ▶ LinkedIn: 1 376 obserwujących

Media społecznościowe stanowią platformę do szybkiej i skutecznej wymiany informacji. Pozwalają na budowanie trwałej i wartościowej relacji z obecnymi i przyszłymi odbiorcami prezentowanych treści, co tworzy pozytywny wizerunek firmy i wzmacnia zaufanie.

Broszury informacyjne PKN

► „Ty i PKN”

Broszura jest krótkim ogólnym przewodnikiem dotyczącym pracy w Polskim Komitecie Normalizacyjnym i jest przeznaczona dla osób nowo zatrudnionych w PKN. Broszura zawiera najważniejsze aspekty działalności PKN oraz przedstawia możliwości pracownika.

► „Normalizacja w bezpieczeństwie informacji. Jak chronić swoje aktywa?”

Broszura nt. Systemu Zarządzania Bezpieczeństwem Informacji (SZBI) wpisała się w tematykę grudniowej konferencji PKN nt. normalizacji w bezpieczeństwie informacji, cyberbezpieczeństwie i bezpieczeństwie powszechnym.

Wdrożenie SZBI oznacza włączenie bezpieczeństwa informacji do systemów zarządzania ciągłością działania, aby zapewnić niezakłócone funkcjonowanie firmy.

Dzięki wdrożeniu SZBI firmy/organizacje pokazują interesariuszom i klientom, że są zaangażowane w bezpieczne zarządzanie informacjami. To świetny sposób na promowanie organizacji, zwiększenie jej konkurencyjności, osiąganie celów oraz udowodnienie zaufania.

Warto dobrze planować, skutecznie wdrażać, weryfikować i doskonalić podejmowane działania.

Warto uaktualniać wiedzę z zakresu bezpieczeństwa informacji, cyberbezpieczeństwa, ciągłości działania i oceny ryzyka.

Dlatego też broszura odwołuje się do szkoleń organizowanych przez PKN w zakresie tych zagadnień, aby zachęcić do aktywnego poszerzania wiedzy.

Współpraca z partnerami PKN

PKN od lat współpracuje z wieloma podmiotami przy organizacji różnych wydarzeń.

W marcu, w ramach eForum Mikrobiologia Żywności, Izabela Ancuta, Kierownik Sektora Żywności, Rolnictwa i Leśnictwa przedstawiła prezentację „Normalizacja dla mikrobiologii żywności”.

W czerwcu, w ramach IX edycji Digital Money & Blockchain Forum, prezentację pt. „Aktualny stan normalizacji technologii blockchain i DLT” przedstawił Tomasz Mazur, Kierownik Sektora Technik Informatycznych i Komunikacji.

W październiku, podczas cyklu webinarów FoodFakty Summit 2022 oraz obchodzonego wówczas Światowego Dnia Żywności, Izabela Ancuta, Kierownik Sektora Żywności Rolnictwa i Leśnictwa, wystąpiła z prelekcją pt. „Bezpieczeństwo i jakość żywności a normalizacja”.

Również w październiku, podczas V Konferencji Innowacje – Pomiary – Akredytacje, Podkarpackiego Centrum Innowacji, Wojciech Mazurek (Kierownik Działu Informacji Normalizacyjnej) oraz Marta Krejpcowicz (Kierownik Sektora Zdrowia, Środowiska i Medycyny oraz Zagadnień Podstawowych i Systemów Zarządzania) wystąpili z prelekcją „Rola i znaczenie normalizacji w ocenie zgodności i certyfikacji wyrobów”.

22 listopada, pod hasłem „Gospodarka w niepewnych czasach – wyzwania, zagrożenia, szanse” odbyło się Europejskie Forum Biznesu w Katowicach. Podczas Forum zorganizowano cykl paneli i debat poświęconych m.in. zagadnieniom dotyczącym: cyberbezpieczeństwa, zrównoważonego rozwoju, ekologii, ochrony zdrowia, bezpieczeństwa pracowników, konkurencyjności polskiej branży turystycznej. Z prelekcją inauguracyjną EFB wystąpiła on-line Ewa Zielińska, Prezes PKN. Marta Krejpcowicz zaś przedstawiła prezentację nt. zrównoważonego rozwoju w kontekście normalizacji. Forum miało formułę hybrydową.

Patronaty

PKN objął patronatem honorowym wydarzenia lub był ich partnerem merytorycznym:

- XXVII Międzynarodowe Targi Stacja Paliw, Polska Izba Paliw Płynnych;
- eForum Mikrobiologia Żywności, FoodFakty;
- IX Digital Money & Blockchain Forum, Medien Service;
- Obchody Światowego Dnia Bezpieczeństwa Żywności – FoodFakty Safety Week, FoodFakty;
- 17 Edycja Kongresu Pożarnictwa, DND Project;
- XI Konferencja CommonSign Warsaw 2022, Medien Service;
- Konferencja „Bezpieczeństwo przemysłowe”, Starostwo Krotoszyńskie;
- V Konferencja Innowacje – Pomiary – Akredytacje, Podkarpackie Centrum Innowacji;
- Konferencja Naukowo-Techniczna Środki Smarowe 2022, Instytut Nafty i Gazu;
- V Wojewódzki Konkurs Wiedzy Normalizacyjnej, Zespół Szkół Zawodowych nr 2, Starachowice;
- V Powiatowy Konkurs Wiedzy Normalizacyjnej, Zespół Szkół Ponadpodstawowych nr 3, Krotoszyn;
- Konkursy organizowane przez Łódzkie Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego:
  - IV Wojewódzki Konkurs Wiedzy Normalizacyjnej;
  - V Wojewódzki Konkurs Wiedzy Normalizacyjnej;
  - VI Wojewódzki Konkurs Twórczości Technicznej – MISTRZ TECHNIKI TO JA;
  - VII Wojewódzki Konkurs Twórczości Technicznej – MISTRZ TECHNIKI TO JA.

Kampanie promocyjne

Celem kampanii promocyjnych było rozpowszechnienie informacji o ofercie dotyczącej szkoleń tradycyjnych, szkoleń on-line oraz wydarzeń organizowanych przez PKN. W 2022 r. przeprowadzono 8 kampanii mailingowych, które dotyczyły m.in. organizowanych przez PKN wydarzeń, szkoleń czy opublikowanych broszur.

Sprzedaż norm i innych dokumentów krajowych udostępnianych w formie papierowej albo pliku PDF do pobrania lub wysłania. Klienci mogą realizować zakupy w sklepie internetowym za pośrednictwem umieszczonego tam katalogu produktów lub składając w sklepie indywidualne zamówienia, także na własnych drukach firmowych.

Sprzedaż norm i innych dokumentów zagranicznych i międzynarodowych na indywidualne zamówienia klientów.

Prenumerata – usługa polegająca na dostawie w cyklu miesięcznym, nowo opublikowanych Polskich Norm i dokumentów normalizacyjnych wg wybranych przez klienta dziedzin grup i podgrup ICS. Dostawa norm w prenumeracie objęta jest 20% rabatem w stosunku do ceny katalogowej poszczególnych dokumentów.

Czytelnia – usługa umożliwiająca dostęp do danej normy w formacie „tylko do odczytu” przez 30 minut, realizowana za pomocą przeglądarki internetowej i konta założonego w sklepie internetowym PKN.

e-Dostęp – usługa umożliwiająca dostęp on-line do aktualizowanego na bieżąco zbioru norm umieszczonego na serwerze PKN. Skład zbioru określony jest przez klienta na podstawie jego zapotrzebowania. Klient w trakcie trwania umowy nabiera praw do zgromadzonych w nim dokumentów i staje się ich właścicielem po zakończeniu okresu trwania umowy. Dokumenty można przeglądać za pomocą przeglądarki internetowej w trybie „tylko do odczytu” z możliwością wydruku takiej liczby egzemplarzy, jaką przewiduje umowa; dokumenty można również pobierać na własne urządzenie jako pliki PDF.

Normy on-line – usługa pozwalająca na dostęp do zbioru Polskich Norm znajdujących się na serwerze PKN. Dostęp możliwy jest z dowolnego komputera lub urządzenia przenośnego za pomocą przeglądarki internetowej i konta założonego w portalu WIEDZA. Normy udostępniane są jako dokumenty w trybie „tylko do odczytu” i dostęp do nich wygasa po zakończeniu trwania umowy z PKN.

Produkty i usługi PKN

Wyniki prac normalizacyjnych i wydania specjalne „Wiadomości PKN” – usługa sprzedaży informacji o wynikach prac normalizacyjnych na żądanie i w prenumeracie oraz wydań specjalnych periodyku „Wiadomości PKN”.

Certyfikacja – usługa certyfikacji na zgodność z Polskimi Normami polegająca na przeprowadzeniu przez PKN lub posiadającą upoważnienie Prezesa PKN jednostkę certyfikującą działań audytowych i nadanie wyrobowi, systemowi lub usłudze znaku zgodności z PN.

Rejestr CS1 – usługa prowadzenia rejestru unikatowych numerów urządzeń niezbędnych do identyfikacji pojazdu i wyposażenia, odpowiednio do postanowień zawartych w normie PN-EN ISO 14816.

Sprzedaż produktów i usług w tys. zł netto w 2022 roku

Sprzedaż PN, PKN i innych polskich dokumentów z wyłączeniem sprzedaży w prenumeracie i czytelni czasowej	8 650
Sprzedaż PN, PKN i innych polskich dokumentów w czytelni czasowej	160
Prenumerata PN	361
Sprzedaż norm i innych dokumentów zagranicznych i międzynarodowych	361
Normy on-line	1 520
e-Dostęp	388
Wyniki prac normalizacyjnych i „Wiadomości PKN” wydanie specjalne	5
Współpraca z uczelniami	138
Szkolenia, w tym e-learning	95
Usługi informacyjne, przedruki	3,5
Sprzedaż ogółem	11 675*

* Wartość sprzedaży całkowitej jest mniejsza od sumy poszczególnych pozycji, gdyż ze względów systemowych korekty faktur mogą być uwzględnione tylko w całkowitej sumie sprzedaży i nie mogą być przypisane do żadnej pozycji produktowej.

Działania w zakresie obsługi klienta i udzielania informacji

Pracownicy PKN udzielają odpowiedzi na pytania klientów wnoszone za pośrednictwem formularza *Kontakt*, drogą mailową, a także w rozmowach telefonicznych. W 2022 roku udzielono odpowiedzi na 763 zapytania pisemne. Poinformowano w nich o 1 257 normach.

Pytania klientów PKN dotyczyły m.in.: cen i sposobu nabycia norm krajowych; zakupu norm i dokumentów międzynarodowych i zagranicznych; wyszukania norm na podany temat; stosowania PN wycofanych; norm zharmonizowanych; zasad powoływania się na normy; podania terminu dostępności norm w języku polskim; podania terminu wprowadzenia Normy Europejskiej lub Międzynarodowej do PN; oferty usług PKN itp.

Szkolenia

Szkolenia on-line

- ▶ PN-EN ISO/IEC 27001:2017-06 Audytor wewnętrzny SZBI – wykład, ćwiczenia, warsztaty (x 3);
- ▶ Audyt zgodności z RODO – praktyczne warsztaty (x 2);
- ▶ Podstawowe zagadnienia z zakresu Polskich Norm i dokumentów normalizacyjnych (x 1).

Dane liczbowe

Typ szkolenia	Liczba zrealizowanych szkoleń	Liczba uczestników szkoleń
Tradycyjne otwarte stacjonarne, on-line, zamknięte	14	208
e-learningowe (płatne)	2	10
e-learningowe (bezpłatne)	3	120
Razem	19	338

Szkolenia tradycyjne otwarte

- ▶ Audytor wewnętrzny Systemu Zarządzania Bezpieczeństwem Informacji zgodnie z PN-EN ISO/IEC 27001:2017-06 (x 5);
- ▶ Podstawowe zagadnienia z zakresu Polskich Norm i dokumentów normalizacyjnych (x 2).

Szkolenie zamknięte:

- ▶ Podstawowe zagadnienia z zakresu Polskich Norm i dokumentów normalizacyjnych.

Oferowane szkolenia e-learningowe

- ▶ Ocena zgodności i certyfikacja;
- ▶ Szkolenie dla członków i reprezentantów członków Organów Technicznych;
- ▶ Szkolenie dla sekretarzy Organów Technicznych;
- ▶ Szkolenie dla ekspertów WG;
- ▶ Szkolenia bezpłatne dla reprezentantów członków OT, sekretarzy OT, ekspertów WG;
- ▶ Szkolenie bezpłatne – Normy wokół nas.

Finanse

Wykonanie planu finansowego

Podstawą prawną prowadzenia gospodarki finansowej i rachunkowości w PKN w 2022 r. były:

1. Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 217 z późn. zm.);
2. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (t.j. Dz.U. 2022 poz. 1634 z późn. zm.);
3. Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 13 września 2017 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. 2020 poz. 342);
4. Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (t.j. Dz. U. 2022 poz. 513);

5. Instrukcja finansowa w Polskim Komitecie Normalizacyjnym;

6. Polityka rachunkowości w Polskim Komitecie Normalizacyjnym.

W 2022 r. podstawą gospodarki finansowej był Roczny Plan zatwierdzany przez Prezesa PKN. Plan ten obejmuje wydatki i dochody budżetowe.

Dochody budżetowe

Dochody zaplanowano i wykonano w jednym Dziale 750 – Administracja publiczna i Rozdziale 75002 – Polski Komitet Normalizacyjny.

Dochody stanowią kwotę netto z tytułu sprzedaży produktów normalizacyjnych.

PKN przekazał w roku 2022 do budżetu państwa kwotę 898 tys. zł tytułem podatku od towarów i usług (VAT).

W roku 2022 dzięki działaniu PKN polegającym na wdrożeniu norm zharmonizowanych budżet państwa (Ministerstwo Finansów) otrzymał z Komisji Europejskiej 538 tys. zł.

PKN w części 65 budżetu państwa osiąga dochody z następujących źródeł:

w tys. zł

L.p.	Wyszczególnienie	Wykonanie w 2021 r.	Plan wg ustawy na rok 2022	Wykonanie 2022 r.	Wykonanie w porównaniu do planu na rok 2022 w %
1.	Wpływy ze sprzedaży Polskich Norm i wydawnictw własnych oraz z tytułu działalności informacyjnej PKN	8 900,2	8 309	9 626	116
2.	Wpływy z opłat za licencje do usług normalizacyjnych	1 469,4	2 350	1 908	81
3.	Wpływy z tytułu szkoleń	62,3	55	92	167
4.	Wpływy z rozliczeń/zwrotów z lat ubiegłych/Wpływy z tytułu kar i odszkodowań wynikających z umów	1,9	0	240	-
5.	Normy na zamówienie	60,5	60	58	97
6.	Wpływy z różnych dochodów	672,7	500	691	138
7.	Odsetki	0,3	0	0	-
	Razem	11 167,3	11 274	12 615	112

Wydatki budżetowe

Plan wydatków budżetowych wg ustawy budżetowej na 2022 r. wynosił **39 682 tys. zł** i był planowany w Działach:

- ▶ 750 – Administracja publiczna, rozdział 75002 – Polski Komitet Normalizacyjny
- ▶ 752 – Obrona narodowa, rozdział 75212 – Pozostałe wydatki obronne.

Na podstawie art. 15zi pkt 6 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz.U. z 2021 r. poz. 2095, z późn. zm.), art. 69 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach

związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2020 r. poz. 568, z późn. zm.) Minister Finansów dokonał zmiany w budżecie państwa, która polegała na zmniejszeniu planu wydatków Polskiego Komitetu Normalizacyjnego – części 65 budżetu państwa w roku 2022 o 834 tys. zł do kwoty **38 848 tys. zł**. Plan po zmianach w roku 2022 wynosił **38 848 tys. zł** i obejmował Dział 750 – Administracja publiczna, rozdział 75002 – Polski Komitet Normalizacyjny.

Wykonanie planu wydatków ogółem w 2022 r. w tys. zł

Wyszczególnienie	2021	2022		
	Wykonanie	Plan	Wykonanie	Wykonanie w %
1	2	3	4	5
Dział 750 – Administracja publiczna	34 600	38 848	38 439	99
Rozdział 75002	34 600	38 848	38 439	99
A – Wydatki osobowe	55	93	86	92
B – Wydatki bieżące ogółem	33 781	35 555	35 153	99
1. Wynagrodzenia ogółem	18 540	18 792	18 747	100
2. Pochodne od wynagrodzeń, odpis na ZFŚS, PFRON, PPK	3 861	3 938	3 869	98
3. Opracowywanie i wydawanie Polskich Norm	853	883	870	99
4. Działalność informacyjna, organizacja sprzedaży i certyfikacja	257	210	199	95
6. Relacje zewnętrzne	3 839	4 421	4 404	100
5. Szkolenia dla pracowników	87	98	98	100
6. Szkolenia dla klientów zewnętrznych	36	50	46	92
7. Wydatki na informatykę	3 760	4 110	4 083	99
8. Wydatki na utrzymanie i inne	2 548	3 053	2 837	93
C – Wydatki majątkowe	764	3 200	3200	100
D – Dział 752 – Obrona narodowa	8	0	0	-
Wydatki bieżące:	8	0	0	-